

РЕШЕНИЯ

РЕШЕНИЕ (ЕС) 2020/701 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

от 25 май 2020 година

за предоставяне на макрофинансова помощ на партньорите, обхванати от политиките за разширяване и съседство, в контекста на пандемията от COVID-19

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 212, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

в съответствие с обикновената законодателна процедура ⁽¹⁾,

като има предвид, че:

- (1) Пандемията от COVID-19 има много вредни последици за икономическата и финансовата стабилност в регионите, обхванати от политиките за разширяване и съседство. Понастоящем партньорите са изправени пред неблагоприятна и бързо влошаваща се ситуация по отношение на платежния баланс и фискалната ситуация, а икономиката се движи към рецесия. Налице са сериозни основания за бързи и решителни действия от страна на Съюза в подкрепа на тези икономики. Следователно настоящото решение обхваща десет партньори: Република Албания, Босна и Херцеговина, Косово *, Черна гора, Република Северна Македония — в региона, обхванат от процеса на разширяване; Грузия, Република Молдова и Украйна — в региона на източното съседство и Хашемитско кралство Йордания и Република Тунис — в региона на южното съседство (наричани по-нататък „партньорите“).
- (2) Спешният характер на помощта е свързан с непосредствените нужди на партньорите от финансиране, в допълнение към финансирането, което ще бъде осигурено чрез други инструменти на Съюза, както и от международни финансови институции, държави членки и други двустранни донори. Това е необходимо с цел на органите на партньорите да се предоставят краткосрочни възможности за изпълнение на мерки на политиката за противодействие на икономическите последици от пандемията от COVID-19.
- (3) Органите на всеки партньор и Международният валутен фонд (МВФ) вече се договориха или се очаква скоро да се договорят за програма, която ще бъде подкрепена от договореността за кредитиране с МВФ.
- (4) Макрофинансовата помощ от Съюза следва да представлява извънреден финансов инструмент на необвързана и нецелева подкрепа за платежния баланс, която има за цел да покрие нуждите на бенефициера от незабавно външно финансиране, в съчетание с договореност за кредитиране с МВФ като непредпазна мярка, обвързано с договорена програма за икономически реформи. В контекста на пандемията от COVID-19, макрофинансовата помощ от Съюза следва да бъде на разположение и на партньори, ползващи се от спешно финансиране от МВФ, което не е обвързано с предходни действия и/или определени условия, например чрез Инструмента за бързо финансиране. Следователно тази помощ следва да се отпуска за по-кратък срок, да бъде ограничена до две плащания и да бъде в основата на изпълнение на програма на политиката, която съдържа ограничен набор от мерки за реформа.

⁽¹⁾ Позиция на Европейския парламент от 15 май 2020 г. (все още непубликувана в Официален вестник) и решение на Съвета от 20 май 2020 г.

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244 (1999) на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

- (5) Финансовата подкрепа от Съюза за партньорите е съгласувана с политиките на Съюза за разширяване и съседство.
- (6) С оглед на това, че партньорите включват партньори в процес на присъединяване или на етап на предприсъединяване или партньори, обхванати от Европейската политика за съседство, те отговарят на условията за получаване на макрофинансова помощ от Съюза.
- (7) С оглед на това, че силно нарастващите нужди на партньорите от външно финансиране се очаква да надхвърлят значително средствата, които ще бъдат предоставени от МВФ и други многостранни институции, се счита, че при настоящите извънредни обстоятелства макрофинансовата помощ от Съюза, която ще бъде предоставена на партньорите, представлява подходящ отговор на исканията на партньорите за подпомагане на икономическата стабилизация. Макрофинансовата помощ от Съюза ще подпомогне икономическата стабилизация, като допълни средствата, предоставени по договореността за кредитиране с МВФ.
- (8) Макрофинансовата помощ от Съюза следва да е насочена към подпомагане на възстановяването на устойчиво външно финансиране за партньорите, като по този начин се подкрепя възобновеното икономическо и социално развитие.
- (9) Размерът на макрофинансовата помощ от Съюза се основава на предварителна оценка на остатъчните нужди от външно финансиране на всеки партньор и е съобразена с неговия капацитет да се финансира със собствени средства, и по-специално международните резерви, с които разполага. Макрофинансовата помощ от Съюза следва да допълва програмите и средствата, осигурени от МВФ и Световната банка. При определянето на размера на помощта се отчитат необходимостта от осигуряване на справедливо разпределение на тежестта между Съюза и другите донори, както и вече съществуващото използване на други инструменти на Съюза за външно финансиране и добавената стойност от цялостното участие на Съюза.
- (10) Комисията следва да гарантира, че макрофинансовата помощ от Съюза от правна гледна точка и по същество е в съответствие с основните принципи и цели в различните области на външната дейност и други съответни политики на Съюза, както и на предприятиите в тях мерки.
- (11) Макрофинансовата помощ от Съюза следва да подкрепя външната политика на Съюза спрямо партньорите. Комисията и Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) следва да работят в тясно сътрудничество по време на цялата операция за макрофинансова помощ с цел да се гарантира последователността на външната политика на Съюза.
- (12) Макрофинансовата помощ от Съюза следва да подкрепя ангажимента на партньорите за общи ценности със Съюза, включително демокрация, правова държава, добро управление, зачитане на правата на човека, устойчиво развитие и намаляване на бедността, както и техния ангажимент по отношение на принципите за отворена, основана на правила и справедлива търговия.
- (13) Зачитането от страна на партньорите на ефективни демократични механизми —включително многопартийна парламентарна система — и на принципите на правовата държава и осигуряването на гаранции за зачитането на правата на човека следва да са предварително условие за предоставянето на макрофинансовата помощ от Съюза. Освен това конкретните цели на макрофинансовата помощ от страна на Съюза следва да подобряват ефикасността, прозрачността и отчетността на системите за управление на публичните финанси на партньорите и да насърчават структурните реформи, насочени към подкрепа за устойчив и приобщаващ растеж и фискална консолидация. Комисията и ЕСВД следва редовно да следят както за изпълнението на предварителните условия, така и за постигането на тези цели.
- (14) С цел осигуряване ефикасната защита на финансовите интереси на Съюза, свързани с макрофинансовата помощ от Съюза, партньорите следва да предприемат подходящи мерки, свързани с предотвратяването и борбата с измамите, корупцията и всякакви други нередности във връзка с помощта. В допълнение следва да се предвидят разпоредби, по силата на които Комисията да извършва проверки, Сметната палата да извършва одити и Европейската прокуратура да упражнява своите правомощия.
- (15) Отпускането на макрофинансовата помощ от Съюза не засяга правомощията на Европейския парламент и на Съвета като бюджетен орган.
- (16) Размерът на средствата, които е необходимо да бъдат заделени за отпускането на макрофинансова помощ, следва да съответства на бюджетните кредити, предвидени в многогодишната финансова рамка.
- (17) Макрофинансовата помощ от Съюза следва да бъде управлявана от Комисията. За да се гарантира, че Европейският парламент и Съветът могат да следят изпълнението на настоящото решение, Комисията следва редовно да ги информира за промените във връзка с помощта и да им предоставя съответните документи.

- (18) За да се гарантират еднакви условия за изпълнение на настоящото решение, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия. Тези правомощия следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾.
- (19) Макрофинансовата помощ от Съюза следва да бъде обвързана с условия в областта на икономическата политика, които да бъдат определени в меморандум за разбирателство. За да се гарантират еднакви условия за изпълнение и с цел по-голяма ефикасност, на Комисията следва да бъде предоставено правомощието да договори такива условия с органите на партньора под надзора на комитета на представителите на държавите членки в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011. Съгласно посочения регламент процедурата по консултиране следва по принцип да се прилага за всички случаи с изключение на предвидените в посочения регламент. Като се има предвид потенциално значителното въздействие на помощ, чийто размер надхвърля 90 милиона евро, е целесъобразно за операциите над този праг да се използва процедурата по разглеждане, уредена в Регламент (ЕС) № 182/2011. Предвид размера на макрофинансовата помощ от Съюза за всеки партньор, процедурата по консултиране следва да бъде приложена за приемането на меморандума за разбирателство с Черна гора, докато процедурата по разглеждане следва да се прилага за приемането на меморандума за разбирателство с другите партньори, попадащи в приложното поле на настоящото решение, и съответно за всеки случай на намаляване, спиране или отмяна на помощта.
- (20) Доколкото целта на настоящото решение, а именно да подпомогне икономиките на партньорите, които понастоящем са изправени пред неблагоприятна и бързо влошаваща се ситуация по отношение на платежния баланс и фискалната ситуация, а икономиката се движи към рещесия като последица от пандемията от COVID-19 не може да бъде постигната в достатъчна степен от държавите членки, а поради нейния обхват и последици може да бъде по-добре постигната на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз (ДЕС). В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящото решение не надхвърля необходимото за постигане на тази цел.
- (21) Поради неотложността, породена от извънредните обстоятелства вследствие на пандемията от COVID-19 и свързаните с нея икономически последици, е уместно да се предвиди изключение от срока от осем седмици, посочен в член 4 от Протокол № 1 относно ролята на националните парламенти в Европейския съюз, приложен към ДЕС, към Договора за функционирането на Европейския съюз и към Договора за създаване на Европейската общност за атомна енергия.
- (22) Настоящото решение следва да влезе в сила по спешност в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*,

ПРИЕХА НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

1. Съюзът предоставя макрофинансова помощ (наричана по-нататък „макрофинансовата помощ от Съюза“) на Република Албания, Босна и Херцеговина, Грузия, Хашемитското кралство Йордания, Косово, Република Молдова, Черна гора, Република Северна Македония, Република Тунис и Украйна (наричани по-нататък „партньорите“) в максимален размер от 3 милиарда евро с цел подкрепа за икономическото стабилизиране на партньорите и провеждането на съществени реформи. Помощта допринася за покриването на спешните нужди на партньорите във връзка с платежния баланс, посочени в програмата, подпомагана от МВФ, и се предоставя по следния начин:

- а) 180 милиона евро за Република Албания;
- б) 250 милиона евро за Босна и Херцеговина;
- в) 150 милиона евро за Грузия;
- г) 200 милиона евро за Хашемитското кралство Йордания;
- д) 100 милиона евро за Косово;
- е) 100 милиона евро за Република Молдова;
- ж) 60 милиона евро за Черна гора;
- з) 160 милиона евро за Република Северна Македония;
- и) 600 милиона евро за Република Тунис;
- й) 1,2 милиарда евро за Украйна.

⁽²⁾ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр. 13).

2. Пълният размер на макрофинансовата помощ от Съюза се предоставя на всеки партньор под формата на заеми. Комисията е оправомощена от името на Съюза да заема необходимите средства на капиталовите пазари или от финансовите институции и от своя страна да ги отпусне като заем на партньора. Максималният среднопретеглен падеж на заемите не надхвърля 15 години.
3. Отпускането на макрофинансовата помощ от Съюза се управлява от Комисията по начин, който е в съответствие със споразуменията или договореностите, постигнати между МВФ и партньора. Комисията информира редовно Европейския парламент и Съвета за промените във връзка с макрофинансовата помощ от Съюза, включително плащанията, и предоставя на тези институции своевременно съответните документи.
4. Макрофинансовата помощ от Съюза се предоставя за срок от 12 месеца, считано от първия ден след влизането в сила на меморандума за разбирателство, посочен в член 3, параграф 1.
5. Ако през срока на изплащане на макрофинансовата помощ от Съюза финансовите нужди на даден партньор намалят съществено в сравнение с първоначалните прогнози, Комисията намалява размера на помощта, спира я или я отменя в съответствие с член 7, параграф 2.

Член 2

1. Зачитането от страна на партньора на ефективни демократични механизми, включително многопартийна парламентарна система, и на принципите на правовата държава, както и осигуряването на гаранции за зачитането на правата на човека съставляват предварително условие за предоставянето на макрофинансовата помощ от Съюза.
2. През целия жизнен цикъл на макрофинансовата помощ от Съюза Комисията и ЕСВД следят за изпълнението на предвиденото в параграф 1 предварително условие.
3. Параграфи 1 и 2 се прилагат в съответствие с Решение 2010/427/ЕС на Съвета ^(*).

Член 3

1. В съответствие с член 7, параграф 2 Комисията договаря с органите на всеки партньор ясно определени условия в областта на икономическата политика и финансови условия, като се отделя особено внимание на структурните реформи и стабилните публични финанси, от които условия зависи отпускането на макрофинансовата помощ от Съюза. Тези условия в областта на икономическата политика и финансови условия се установяват в меморандум за разбирателство, който съдържа график за тяхното изпълнение. Условията в областта на икономическата политика и финансовите условия, установени в меморандума за разбирателство, съответстват на споразуменията или договореностите, посочени в член 1, параграф 3, включително на програмите за макроикономически корекции и структурни реформи, изпълнявани от партньора с подкрепата на МВФ.
2. С посочените в параграф 1 условия се цели по-специално повишаване на ефикасността, прозрачността и отчетността на системите за управление на публичните финанси в партньорите, включително във връзка с използването на макрофинансовата помощ от Съюза. Напредъкът по отношение на взаимното отваряне на пазара, развиването на основана на правила и справедлива търговия и други приоритети в рамките на външната политика на Съюза също се вземат надлежно предвид при разработването на мерките на политиката. Комисията редовно следи постигнатия по отношение на изпълнението на тези цели напредък.
3. Подробните финансови условия във връзка с макрофинансовата помощ от Съюза се установяват в споразумение за заем, което се сключва между Комисията и органите на всеки партньор поотделно (наричано по-нататък „Споразумението за заем“).
4. Комисията редовно проверява дали условията, посочени в член 4, параграф 3 продължават да се изпълняват, включително дали икономическата политика на партньора е в съответствие с целите на макрофинансовата помощ от Съюза. В този процес Комисията си сътрудничи тясно с МВФ и Световната банка, а при необходимост — и с Европейския парламент и Съвета.

Член 4

1. При спазване на условията по параграф 3, Комисията предоставя макрофинансовата помощ от Съюза на два транша под формата на заем. Размерът на всеки транш се определя в меморандума за разбирателство.

^(*) Решение 2010/427/ЕС на Съвета от 26 юли 2010 г. за определяне на организацията и функционирането на Европейската служба за външна дейност (ОВ L 201, 3.8.2010 г., стр. 30).

2. При необходимост се осигуряват провизии за средствата за макрофинансовата помощ от Съюза в съответствие с Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета ⁽⁴⁾.
3. Комисията взема решение за отпускане на траншовете, при условие че е изпълнено всяко едно от следните условия:
 - а) предварителното условие, предвидено в член 2;
 - б) постигането на постоянни задоволителни резултати при изпълнението на договореност за кредитиране с МВФ като непредпазна мярка;
 - в) задоволителното изпълнение на условията в областта на икономическата политика и на финансовите условия, договорени в меморандума за разбирателство.

Отпускането на втория транш по принцип се извършва не по-рано от три месеца след отпускането на първия транш.

4. Ако условията, посочени в параграф 3, първа алинея, не са изпълнени, Комисията спира или отменя изплащането на макрофинансовата помощ от Съюза. В такъв случай тя информира Европейския парламент и Съвета за причините за спирането или за отмяната.

5. Макрофинансовата помощ от Съюза се изплаща на централната банка на партньора. При спазване на разпоредбите, които трябва да бъдат договорени в меморандума за разбирателство, включително потвърждение на остатъчните нужди от бюджетно финансиране, финансовите средства от Съюза могат да бъдат преведени на министерството на финансите като краен бенефициер.

Член 5

1. Операциите по получаване и предоставяне на заеми, свързани с макрофинансовата помощ от Съюза, се извършват в евро, с един и същ валютен паритет, и не ангажират Съюза с трансформиране на падежи, нито го излагат на валутни или лихвени рискове или на други търговски рискове.
2. Ако обстоятелствата го позволяват и по искане на партньора, Комисията може да предприеме необходимите стъпки, за да гарантира, че в условията на заема е включена клауза за предсрочното му погасяване, съпроводена от съответна клауза в условията на операциите по получаване на заем.
3. Ако обстоятелствата позволяват подобряване на лихвения процент по заема и по искане на партньора, Комисията може да реши да рефинансира изцяло или отчасти първоначалните си заеми или да реструктурира съответните финансови условия. Операциите по рефинансиране или реструктуриране се извършват в съответствие с параграфи 1 и 4 и не водят до удължаване на падежа на съответните заеми или до увеличаване на непогасената главница към датата на рефинансирането или реструктурирането.
4. Всички разходи на Съюза във връзка с операциите по получаване и предоставяне на заем съгласно настоящото решение са за сметка на партньора.
5. Комисията информира Европейския парламент и Съвета за промените във връзка с операциите, посочени в параграфи 2 и 3.

Член 6

1. Макрофинансовата помощ от Съюза се усвоява в съответствие с Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁵⁾.
2. Макрофинансовата помощ от Съюза се усвоява при условията на пряко управление.
3. Споразумението за заем съдържа разпоредби, с които:
 - а) се гарантира, че партньорът извършва редовни проверки за правилното използване на финансирането от общия бюджет на Съюза, предприема съответните мерки за предотвратяване на нередности и измами и ако е необходимо, предприема правни действия за възстановяването на средствата, предоставени съгласно настоящото решение, които са били незаконно присвоени;

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО, Евратом) № 480/2009 на Съвета от 25 май 2009 г. относно създаване на Гаранционен фонд за външни дейности (ОВ L 145, 10.6.2009 г., стр. 10).

⁽⁵⁾ Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 г. за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012 (ОВ L 193, 30.7.2018 г., стр. 1).

- б) се гарантира защитата на финансовите интереси на Съюза, по-специално като се предвиждат конкретни мерки във връзка с предотвратяването и борбата с измамите, корупцията и всички други нередности, засягащи макрофинансовата помощ от Съюза, в съответствие с регламенти (ЕО, Евратом) № 2988/95 ⁽⁶⁾ и (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета ⁽⁷⁾, Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета ⁽⁸⁾ и — за държавите членки, участващи в засиленото сътрудничество във връзка с Европейската прокуратура — Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета ⁽⁹⁾. За тази цел Европейската служба за борба с измамите (OLAF) изрично се оправомощава да извършва разследвания, и по-специално проверки и инспекции на място, включително операции в областта на цифровите криминалистични експертизи и събеседвания;
- в) Комисията или нейните представители се оправомощават изрично да извършват проверки, включително проверки и инспекции на място;
- г) Комисията и Сметната палата се оправомощават изрично да извършват одити по време на срока, през който се предоставя макрофинансовата помощ от Съюза, и след изтичането му, включително одити на документи и одити на място, като например оперативни оценки;
- д) се гарантира, че Съюзът има право да изиска предсрочно погасяване на заема, ако бъде установено, че във връзка с управлението на макрофинансовата помощ от Съюза партньорът е участвал в измама или корупция или в друга незаконна дейност, която е във вреда на финансовите интереси на Съюза; и
- е) се гарантира, че всички разходи на Съюза, свързани с операциите по получаване и предоставяне на заеми съгласно настоящото решение, се покриват от партньора.
4. Преди усвояването на макрофинансовата помощ от Съюза Комисията преценява посредством оперативна оценка надеждността на финансовата уредба на партньора, административните процедури и механизмите за вътрешен и външен контрол, които са от значение за помощта.

Член 7

1. Комисията се подпомага от комитет. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 4 от Регламент (ЕС) № 182/2011 за макрофинансовата помощ от Съюза за Черна гора, а член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011 се прилага за макрофинансовата помощ от Съюза за другите партньори, попадащи в приложното поле на настоящото решение.

Член 8

1. До 30 юни всяка година Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за изпълнението на настоящото решение през предходната година, включващ оценка на изпълнението. В този доклад:
 - а) се разглежда напредъкът при усвояването на макрофинансовата помощ от Съюза;
 - б) се прави оценка на икономическото състояние на партньорите и на перспективите пред тях, както и на напредъка при изпълнението на мерките на политиката по член 3, параграф 1;
 - в) се посочва връзката между условията в областта на икономическата политика, установени в меморандума за разбирателство, текущите икономически и бюджетни показатели на партньорите и решенията на Комисията за отпускане на трансшевете по макрофинансовата помощ от Съюза.
2. Не по-късно от две години след изтичането на срока за предоставяне на помощта, посочен в член 1, параграф 4, Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад за последваща оценка на резултатите и ефикасността на предоставената макрофинансова помощ от Съюза и на степента, в която тя е допринесла за постигането на целите на помощта.

⁽⁶⁾ Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 г. относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 23.12.1995 г., стр. 1).

⁽⁷⁾ Регламент (Евратом, ЕО) № 2185/96 на Съвета от 11 ноември 1996 г. относно контрола и проверките на място, извършвани от Комисията за защита на финансовите интереси на Европейските общности срещу измами и други нередности (ОВ L 292, 15.11.1996 г., стр. 2).

⁽⁸⁾ Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 г. относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (OLAF), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ L 248, 18.9.2013 г., стр. 1).

⁽⁹⁾ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1).

Член 9

Настоящото решение влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на 25 май 2020 година.

За Европейския парламент
Председател
D. M. SASSOLI

За Съвета
Председател
A. METELKO-ZGOMBIC
